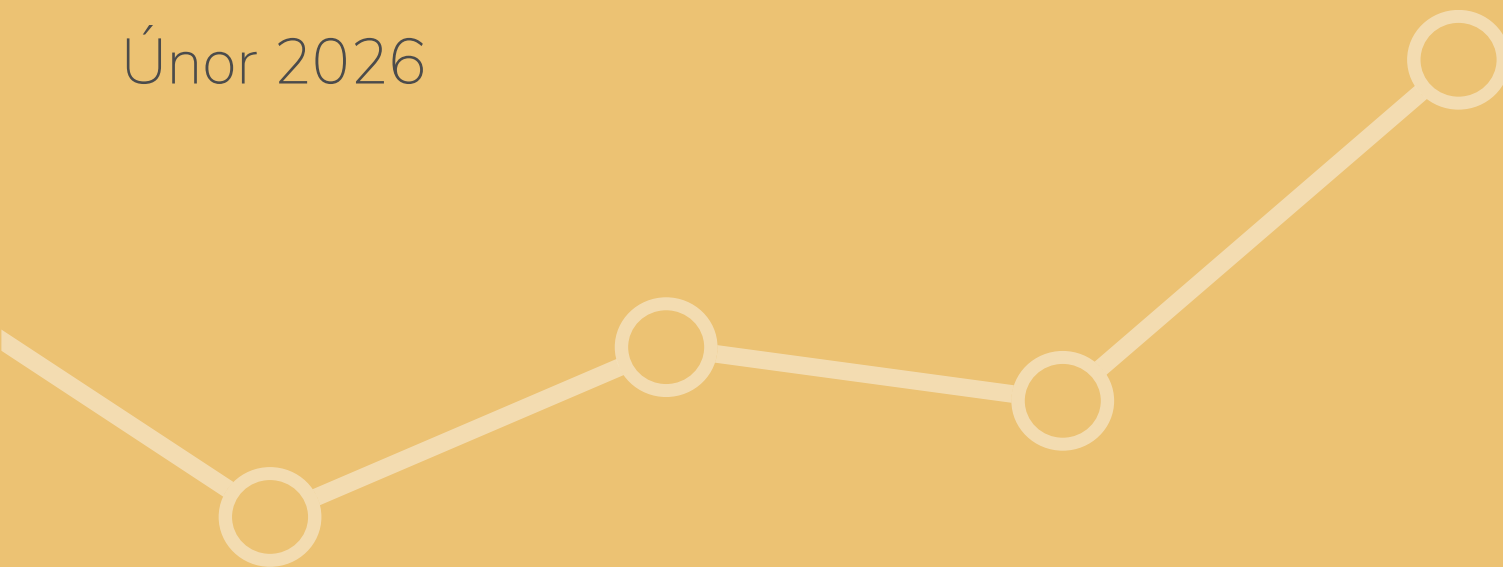

CO BYCHOM MĚLI VĚDĚT O BOZP A PROČ

BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Únor 2026

Co je bezpečnost a ochrana zdraví při práci?

Souhrn opatření (technických, organizačních, výchovných), která mají předcházet ohrožení nebo poškození lidského zdraví při práci nebo je snižovat na minimum.

BOZP = bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Proč by vás měla BOZP zajímat?

V České republice je rozšířeným názorem, že BOZP je něco zbytečného a otravného, a že je to v podstatě nutné zlo.

Co je zlého na tom, když chce společnost chránit své pracující občany před poškozením zdraví nebo před smrtí?

A rovněž je, vedle fyzické újmy, chce chránit před újmou citovou a před finančními ztrátami a škodami na majetku a na životním prostředí.

**Chceme přece žít dlouhý, kvalitní a spokojený život.
Ne mít oči pro pláč.**

Je opravdu BOZP nutné zlo?

Také jednou dostudujete, začnete pracovat nebo podnikat, stanete se třeba živnostníkem. Jistě nechcete, aby se vám stalo něco nepříjemného.

Všimli jste si někdy v médiích zpráv, článků nebo příspěvků, které se týkaly úrazů při práci?

- Zaměstnanec seděl u svého počítače, když mu na hlavu, zničeho nic, spadl mikrofon i spodstavcem, který byl umístěný na polici nad pracovním stolem. Zaměstnanec následkem toho spadl ze židle, zranil se na zádech, při pádu se ještě navíc uhodil do hlavy a utrpěl otřes mozku.
- Dělník přeřízl nosník střechy stadionu, ta se zřítila. Při nehodě zemřel.
- Při dělení děrovaného plechu sklouzla pracovníkovi levá ruka pod nůž a při stříhu došlo k amputaci čtyř prstů.
- Při rozsáhlé rekonstrukci bytového domu se propadla všechna tři patra budovy. V sutinách zahynulo pět dělníků.
- Při výkopových pracích pro kanalizaci byli zavalení dva dělníci. Starší muž byl na místě mrtev.
- V areálu čističky odpadních vod se stal vážný pracovní úraz, kdy jednoho pracovníka zranil pásový dopravník. Utrpěl vážné poranění pravé horní končetiny.

Koho se tedy BOZP týká?

VŠECH

Nejen části společnosti, která se snaží nastavovat určitá pravidla a doporučovat správné a bezpečné postupy a chování při práci.

Všech, kdo jsou zodpovědní, uvědomují si hodnotu lidského zdraví, a nechtějí:

- si zničit zdraví a život tím, že budou na dlouhou dobu nebo celoživotně poznamenáni úrazem, budou invalidní a závislí na druhých,
- zarmoutit svou rodinu, kamarády a další blízké osoby svou smrtí,
- aby si kdokoliv jiný zničil zdraví či život, nebo dokonce o život přišel.

Každý rok na celém světě

- **přijde o život** na základě pracovního úrazu nebo nemoci z povolání asi **2,93 milionu pracovníků** (cca 8 027 osob denně),
- **se stane zhruba 395 milionů pracovních úrazů** (cca 1 082 tisíc pracovních úrazů denně),
- se zaeviduje zhruba **160 milionů nemocí z povolání**.

Každou minutu

- dojde ke **752 pracovním úrazům**,
- **zemře 6 pracovníků** následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání.

V roce 2024 v České republice

- **přišlo o život** následkem pracovního úrazu 70 pracovníků (každý 5. den jedna osoba),
- se stalo 43 815 **pracovních úrazů s pracovní neschopností** (cca 120 pracovních úrazů denně),
- bylo nově hlášeno 5 290 nemocí z povolání.

Každých 120 hodin

- zemřel 1 pracovník následkem pracovního úrazu,
- došlo k 600 pracovním úrazům s pracovní neschopností.

Jak se může nedodržování nebo opomíjení BOZP projevit na lidském zdraví?

Ohrožení nebo poškození lidského zdraví v pracovním procesu známe většinou jako:

- pracovní úraz,
- ohrožení pracovníka nemocí z povolání (tj. nemocí související s prací),
- nemoc z povolání.

Předcházení poškození/ohrožení života a zdraví při práci: cesta prevence rizik

- Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na **rizika možného ohrožení jejich života a zdraví**, která se týkají výkonu práce („rizika“).
- Zaměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a **přijímáním opatření k předcházení rizikům**.
- Prevencí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.

Napo napoví -poučná a zábavná videa

Promítněte si poučná a zábavná videa s příběhy o specifických aspektech bezpečnosti při práci.

Jejich hlavním hrdinou je sympatický nešika Napo. Symbolizuje zaměstnance libovolného odvětví. Je to poctivý snaživec, který se někdy stává obětí pracovních rizik, nad nimiž nemá úplnou kontrolu, ale mnohdy je to naopak zase on, kdo rizika či nebezpečí objeví a pomáhá při hledání řešení zlepšujících bezpečnost a organizaci práce. Můžeme se s ním setkat v situacích, které se týkají bezpečnosti ve volném čase.

<https://www.napofilm.net/cs>

Rizika práce a pracovního prostředí

Riziko je chápáno jako zdroj zranění nebo poškození zdraví.

Zdrojem zranění nebo poškození zdraví mohou být:

- budovy, konstrukce, povrchy,
- materiál, břemena, výrobky, strojní součásti,
- nástroje, ruční nářadí,
- pozemní vozidla, ostatní dopravní prostředky,
- jiné zdroje.

Příklady rizik: riziko zakopnutí, uklouznutí, pádu na rovině, pádu z výšky nebo do volné hloubky, zhmoždění, škrábnutí, bodnutí, říznutí, přiskřípnutí, přimáčknutí, zachycení rotujícími částmi strojů, úderu/nárazu o/na ostré hrany, zasažení elektrickým proudem, zasažení chemickou nebo biologickou látkou, riziko vystavení škodlivému záření, hluku, vibracím, vdechovanému prachu, fyzické zátěže (nevhodné pracovní polohy, manipulace s břemeny), psychické zátěže (pracovního stresu), sražení nebo přejetí vozidlem nebo manipulačním prostředkem a jiné zdroje (vč. rizikových faktorů).

Ochrana před riziky: všeobecné preventivní zásady

Co by měl zaměstnavatele dělat pro bezpečnost a ochranu zdraví svých zaměstnanců?

- Omezovat vznik rizik.
- Odstraňovat rizika u zdroje původu.
- Nahrazovat fyzicky namáhavé práce novými technologickými a pracovními postupy.
- Nahrazovat nebezpečné technologie, výrobní a pracovní prostředky, suroviny a materiály méně nebezpečnými.
- Omezovat počet zaměstnanců vystavených působení rizikových faktorů.
- Upřednostnit prostředky kolektivní ochrany (poklopy, zábradlí, zachytné sítě, odvětrávání pracovišť, zábrany vstupu: mříž, ohrazení, oplocení) před prostředky osobní ochrany (OOPP).
- Omezovat únik škodlivin ze strojů a zařízení.
- Udílet vhodné pokyny k zajištění BOZP.

Ochrana před riziky: prostředky osobní ochrany

Před riziky z práce a pracovního prostředí mají zaměstnance chránit různá opatření na straně zaměstnavatele. **Jedním z těchto opatření je i přidělování osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP).**

OOPP mohou chránit před:

- vdechováním škodlivého prachu nebo chemických látek (zplodin),
- odlétnutím obráběných částí výrobku a jejich zapíchnutím do oka, ruky nebo jiné části těla,
- kontaktem s roztavenou látkou nebo horkým výrobkem či materiálem,
- prací v hlučném prostředí,
- pádem předmětu, nářadí nebo výrobku z výšky na pracovníka,
- zasažením (poleptáním) kůže chemikálií,
- a před mnoha dalšími riziky.

Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)

Každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání. Mimo jiné je povinen dodržovat při práci stanovené pracovní postupy, používat stanovené pracovní pomůcky, nástroje, techniku, dopravní prostředky, ale i osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení.

Víte, jaké rozlišujeme OOPP?

Příloha k NV č. 375/2017 Sb.

Osobní ochranné pracovní prostředky

- **Pro ochranu hlavy:** zejména ochranné přilby a dále čepice, barety, sítky na vlasy aj.
- **Pro ochranu sluchu:** především zátkové chrániče sluchu, mušlové chrániče sluchu (sluchátka), akustické/protihlukové přilby
- **Pro ochranu očí a obličeje:** ochranné brýle, ochranné obličejové štíty, svářečské kukly a štíty
- **Pro ochranu dýchacích orgánů:** masky a polomasky s filtry proti částicím, parám, plynům a proti radioaktivnímu prachu, izolační dýchací přístroje s přívodem vzduchu, potápěčské dýchací přístroje
- **Pro ochranu trupu, břicha a celého těla:** ochranné oděvy, ochranné vesty, kabáty a zástěry proti různým rizikům, vyhřívané vesty, záchranné plovací vesty, bederní pásy a protektory
- **Pro ochranu rukou a paží:** ochranné rukavice, ochranné prsty, ochranné rukávy aj.
- **Pro ochranu nohou:** ochranná obuv proti různým rizikům, chrániče nártu, chrániče kolen, kamaše aj.

Že se chystáte pracovat v administrativě a rizika se vás netýkají?

Ať už po ukončení studia budete účetní, bankovní úřednice, asistentka obchodního ředitele, programátor, správce sítě, nebo se připravujete na jinou pracovní pozici, která se převážně vykonává v kanceláři nebo na jiném, zdánlivě bezpečném pracovišti, měli byste vědět:

Pády v důsledku uklouznutí a zakopnutí jsou jedněmi z nejběžnějších nehod a každý rok způsobují stovky pracovních úrazů, z nichž některé končí smrtí.

Většinu pádů způsobují rozlité tekutiny nebo jiná kontaminace povrchu, výběr nevhodného obutí, nevhodné uspořádání a celkové řešení pracoviště, nevhodné povrchy podlah, nízké požadavky na údržbu (odlepená lina, koberce, vyhloubeniny, boule), nepořádek nebo jiné překážky na chodbách, schodištích, v kancelářích a provozních prostorách úřadu, společnosti, podniku nebo firmy.

Co je dobré vědět?

Při práci se vyplatí:

- dodržovat pravidla, včetně těch pro bezpečnou práci,
- dodržovat instrukce, pokyny a správné postupy,
- nechat si poradit a radami se řídit,
- pracovat hlavou (promyšleně).

Při práci se vymstí:

- neznalost,
- nepozornost,
- nebezpečné chování a jednání,
- nesoustředěnost, zbrkllost,
- lehkovážnost, riskování a hazard (frajeřina),
- návykové látky (alkohol, drogy).

Jsou zaměstnavatelé, kteří usilují o bezpečnost a spokojenost svých zaměstnanců nad obvyklý standard

Účastní se národních programů a soutěží, sami vyhlašují akce na firemní úrovni, zaměřené např. na:

- Bezpečné pracoviště
- Ergonomii pracovního místa a prostředí
- Podporu zdraví na pracovišti
- Kvalitu pracovního prostředí
- Příjemné místo pro práci

Použité zdroje

- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení vlády č. 390/2021 Sb., o bližších podmínkách poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení vlády č. 375/2017 Sb., o vzhledu, umístění a provedení bezpečnostních značek a značení a zavedení signálů
- Kol. autorů. Analytická zpráva o pracovní úrazovosti v České republice v roce 2024. Portál BOZPinfo [online], 31. 10. 2025 [cit. 2025-10-31]. Dostupný z: <https://www.bozpinfo.cz/analyticka-zprava-o-pracovni-urazovosti-v-ceske-republice-v-roce-2024>.
- Kol. autorů. Příloha ke zprávě o pracovní úrazovosti v České republice v roce 2024 – rozšiřující a doplňující analytická studie. Portál BOZPinfo [online], 31. 10. 2025 [cit. 2025-10-31]. Dostupný z: <https://www.bozpinfo.cz/priloha-ke-zprave-o-pracovni-urazovosti-v-ceske-republice-v-roce-2024-rozsirujici-doplnujici>.
- Kol. autorů, Analýza smrtelné pracovní úrazovosti v ČR v roce 2023. Portál BOZPinfo [online], 30.01.2026 [cit. 2026-01-30]. Dostupný z: <https://www.bozpinfo.cz/analyza-smrtelne-pracovni-urazovosti-v-cr-v-roce-2023>.
- Státní úřad inspekce práce [online]. © 2026 Státní úřad inspekce práce [cit. 2026-01-30]. Dostupný z: www.suip.cz.
- World Health Organization [online].© World Health Organization (WHO), 2026. [cit.2026-01-30]. Dostupný z: <https://www.who.int/>.

Výzkumný institut práce a sociálních věcí, v. v. i.
Research Institute for Labour and Social Affairs
Jeruzalémská 1283/9, 110 00 Praha 1
rilsa@rilsa.cz, T: +420 221 015 844
www.rilsa.cz